

Christine Angot

REJSEN TIL ØST

Roman

Oversat af
Sofie Vestergaard Jørgensen

Oversat efter: Christine Angot, Voyage à l'est
© ÉDITIONS FLAMMARION, 2021

texte | tekst

Jeg mødte min far på et hotel i Strasbourg, som jeg ikke ville kunne placere på et kort. Bygningen var omkring fire etager høj. Foran den var der nogle parkeringspladser. Man kom ind på hotellet ad en glasdør. Receptionen lå til venstre. Længere inde var der en elevator. En trætrappe beklædt med et gulvtæppe, der dæmpede ens skridt. Facaden var relativt moderne. Hvide sten. Basrelieffer med geometriske figurer. Tror jeg. Det var i sommerferien. Jeg var tretten år. Jeg havde lige afsluttet syvende klasse. Min mor havde fundet på, at vi skulle rejse rundt i den østlige del af Frankrig. Vi tog af sted fra Châteauroux i begyndelsen af august. Vi besøgte Reims, Nancy og Toul. Vi ankom til Strasbourg en hverdag, sidst på formiddagen.

Mit værelse lå på anden sal og vendte ud mod gaden. Min mors på etagen ovenover, i sidefløjen. Mit værelse må have vendt mod øst eller sydøst. For der var meget lyst. Tapetet var gult. Jeg havde mit eget bad og toilet. Som regel boede min mor og jeg på samme værelse. Min far havde lavet reservationen og ringet til os. Hun havde givet mig røret. Jeg var begyndt at hulke, da jeg hørte hans stemme.

Jeg sad på sengen, nervøs. Det bankede på døren. Min mor kom ind.

Han har lige ringet. Han tager fra kontoret nu. Han er her om tyve minutter. Vil du vente på ham her eller nedenunder i hallen?

- Her.

Jeg stillede mig hen ved vinduet.

Mit hjerte bankede.

- Hvad har han for en bil?

- Sidst havde han en DS, men det er lang tid siden. Det er nok en anden, han har nu.

- Hvad for en farve?

- Se dét... muligvis blå.

Jeg havde ingen minder om ham. Jeg havde ikke noget særligt ønske om at møde ham. Hvis nogen spurgte, hvor han var, svarede jeg, at han var død.

- Lad være med at stå dér, Christine. Kom her. Kom og sæt dig ved siden af mig.

Jeg havde set et enkelt billede af ham, taget før jeg blev født. Han havde en hvid skjorte på, der var stukket ned i bukserne, et bælte i livet. Han var tynd. Han havde brunt hår, briller.

Det var min onkel, der var den mandlige figur i min barndom. Et år havde jeg foræret ham den gave, vi havde lavet i skolen til fars dag. Et kunstlæderetui til en kam, der lige passede ned i en jakkelomme. Fordi han godt kunne lide at have pænt tøj på og brugte parfume, og fordi jeg ikke turde sende gaven til min far. Jeg havde været forlegen, da jeg gav ham den. Jeg havde aldrig set ham bruge etuiet.

Min morfar kom til Châteauroux en gang om året. Han var østeuropæisk jøde, født i Alexandria, talte ti sprog. Forholdet mellem ham og min mor var meget problematisk.

Der var ikke ret mange mænd i min omgangskreds. Relationerne var fjerne, samtalerne begrænset til høflighedsfraser. De butikshandlende. Mine veninders fædre. Alle mine

lærere var kvinder. Jeg gik på byens privatskole. Fædrene ventede udenfor på deres døtre om lørdagen. Jeg fik et glimt af dem bag rattet i deres bil, som regel en DS, eller jeg stødte på dem ude i gangen, når jeg var inviteret hjem til fødselsdag.

Det bankede på døren. Min far kom ind. Det billede, jeg havde dannet af ham ud fra fotoet, passede ikke med virkeligheden. Jeg havde aldrig set en mand som ham andre steder end i fjernsynet eller i biografen. Den elegante og afslappede holdning, ingen slips, buksernes pressefold ramte spidsen af skoen, håret var helt sort, lidt langt i nakken, en hårtot i den ene side. Jeg kastede mig hikstende i armene på ham.

– Jeg er glad for at møde dig. Jeg græder bare, fordi jeg er glad. Jeg er glad...

– Det er jeg også, Christine.

Han lagde armene om mig. Min mor lagde sin hånd om min nakke og sagde noget beroligende til mig.

Rummet var opfyldt af lys.

Han havde bestilt bord på banegårdsrestauranten, som stod i Michelin-guiden, og hvor man kunne få egnsretter fra Alsace.

– Kan du lide surkål?

– Ikke specielt.

– Men du har i hvert fald karakter, kan jeg se.

Min mors øjne skinnede, hendes ene mundvig løftede sig let:

– Hun slægter nogen på, Pierre!

Han smilede.

Smilet var meget specielt. Læberne fine, og meget smalle.

I elevatoren stod han med en cigaret mellem fingrene. Hans hænder havde samme form som mine. Jeg var overrasket over, at min mor ikke havde fortalt mig om ligheden.

Så gik vi forbi receptionen. Jeg forestillede mig det billede, man fik af os, og jeg spejdede efter folks blikke med det billede i tankerne. Jeg blev overvældet af stolthed. Det var på én gang en følelse af lethed og betydningsfuldhed.

Ude på parkeringspladsen gik han foran mig. Han var ikke lige så tynd som på det foto, jeg kendte. Han var lige blevet fireogfyrre. Alt ved ham udstrålede selvtillid. De lange skridt, de vuggende skuldre, den måde de spillede under jakken på, det løftede hoved, den ranke ryg. Min mor var helt på højde med ham. Hvid nederdel, grøn skjortebluse, elfenbenshalskæde, øreringe. Han pegede med bilnøglerne i hånden:

- Kan du se den hvide derhenne?

Den indbyggede bilradio skulle tændes på en stor blå knap. Handskerummet var propfyldt af Michelin-guider og vejkort. Han lukkede det med et tørt klik. Tommelfingeren havde samme krumning som min, neglen strittede på samme måde. Han trykkede en knap i bund på instrumentbrættet.

- Hvad er det?

Jeg sad på bagsædet, han drejede ansigtet, så han sås i profil, og holdt den rødglødende ende af cigarettænderen op til sin cigaret. Han legede med den runde knop på gearstangen, rullede vinduet ned og hvilede albuen mod karmen. Han satte nøglen i kontakten. Jeg kan ikke huske, hvilken vej vi kørte. På vej over en bro sagde han, at på et kort lå Nedre Rhinen oven for Øvre Rhinen, men det var ikke så mærkeligt, som det lod til. For kilden lå mod nord. Himlen var meget blå.

Han talte om fastlandsklimaet, afstanden til havet, søbrisen der blev standset af bjergene, den tørre luft på Alsace-sletten, der indvarslede den tørre, centraleuropæiske luft.

- Du savner ikke Paris alt for meget... Har du vænnet dig til Strasbourg...

Jeg havde en rød T-shirt med tre små knapper på fra en butik, hvor pigerne fra min klasse købte tøj. Min mor prøvede så godt hun kunne at mindske skellet mellem dem og mig.

Den følelse, jeg havde haft, da vi gik forbi receptionen, ramte mig igen, da vi gik igennem restauranten. Jeg spejdede efter folks blikke, mens jeg så ham, min mor og mig for mig.

Om morgenen havde hun sagt til mig:

- Pas på med bare at sige et eller andet tilfældigt. Han vil bede dig om at begrunde det, du siger, når I snakker; du skal kunne argumentere.

Jeg havde fundet på nogle samtaleemner på forhånd.

Restaurantens navn stod på tallerkenene, langs kanten. Det var et dobbelt navn. De... et eller andet. Tror jeg. Jeg sad ved siden af min mor med ham over for mig. Jeg tænkte ved mig selv, at folk omkring os ikke havde nogen anelse om, hvilken betydning frokosten havde for os.

Han spurgte til min moster.

- Édith, jo altså, hun har jo tre børn. Og nu har hun lige fået nyt arbejde.

- Hvad laver hun?

- Jeg har skaffet hende et job på det hospital, hvor jeg arbejder... i køkkenet.

Min mor var begyndt som stenograf i sygesikringen og havde arbejdet sig opad. Hun var direktionssekretær og personalechef på et af sygesikringens hospitaler.

- Men vi skal måske flytte fra Châteauroux.

- Hvorhen?

- Måske til Champagne.

Der var tre grunde til rejsen i Øst. Den jobansøgning, hun lige havde sendt til sygesikringen i Reims. En veninde, der havde lånt os sin lejlighed i Toul. Og den nye familielov, der gjorde det muligt for fædre at vedkende sig et barn født uden for ægteskab med deres lovformelige hustrus samtykke.

- Din mor siger, at du er dygtig i skolen.

- Ja, men jeg kan ikke lide matematik. Jeg kan bedst lide sprogfagene og fransk.

- Matematik er et logisk sprog, som i virkeligheden er meget nemt. Du burde interessere dig for det. Hvilke sprog har du i skolen?

- Kun engelsk indtil videre. I ottende skal jeg have tysk og latin. Men hvad laver du helt præcist i Europarådet, oversætter du det, folk siger?

- Det er tolkene, der gør det, de simultantolker, som regel inde fra en kabine. Jeg er leder af oversættelsesafdelingen. Ved du, hvad de indoeuropæiske sprog er?

Han forklarede det.

Jeg var overvældet af alle de oplysninger. Jeg begyndte at tvivle på mine egne sprogevner og se ironisk på mig selv og mine ambitioner.

- Er dine børn tosprogede?

- Deres mor har snakket tysk til dem, siden de blev født...

- Har de slet ikke nogen accent?
- De taler som små tyskere, det er meget morsomt.
- Hvor mange sprog kan du?

Han nævnte et tal mellem tyve og tredive og sagde, at det var deromkring.

- Jeg ville gerne møde dine børn.
- De er ikke så gamle endnu, ved du.
- Det gør ikke noget. Kan du også tale kinesisk og japansk?
- Christine, lad din far være lidt i fred.

Han svarede, at de sprog var han ikke ekspert i, han kunne tale dem til husbehov og læse aviser. Det var en af hans kolleger, der havde ansvar for det område, ligesom han havde for de indoeuropæiske sprog. Han tilføjede smilende:

- Vi er ovenud eksemplariske.

Om eftermiddagen gik min mor og jeg tur i Petite France. Et kvarter, han havde anbefalet.

- Han er storartet, mor.
- Ja, jeg har ikke fundet hvem som helst til dig.

Det, at han havde afvist hende, da hun blev gravid, efter at have villet have barn med hende, den udstødelse af datidens samfund, som det havde resulteret i, det at han havde giftet sig med en tysker få år efter under lignende omstændigheder, alt det var glemt, glattet ud, bortforklaret.

- Og jeg elsker hans humor, det var sjovt, da han sagde "vi er ovenud eksemplariske..."

- Sagde han det?

- Ja, da han talte om ham, der laver det samme som ham i Europarådet, for de asiatiske sprog.

- Nå ja. Han sagde det i et tilsyneladende gravalvorligt tonefald, den filur.
- Og han havde pænt tøj på, synes jeg.
- Det plejer ellers ikke at være det, der kendetegner ham.
- Jeg kan godt lide hans tøjstil.
- Det må være hans kone, der tager sig af det.

Den sidste gang, de havde set hinanden, i Paris adskillige år før, havde han købt en oppustelig globus, da han fulgte hende til stationen, som hun havde fået med til mig. Om aftenen, på restauranten, fortalte jeg ham:

- Den står på mit natbord. Jeg ser på den hver aften, ikke også, mor?

Han fulgte os tilbage til hotellet. Han tog elevatoren op sammen med os. Jeg stod af på min etage. De fortsatte videre op.

Min mors seksualitet var ikke noget, jeg nogensinde tænkte på. Under en lang samtale, vi havde for nogle år siden, fortalte hun mig, at de havde elsket den nat. Hun tilføjede: "Men han blev ikke ret længe. Han tog hjem til sig selv."

Dagen efter kørte vi til Gérardmer. Det var godt vejr. Jeg havde cowboybukser på og en indisk bluse. Vind i håret, de nøgne fødder hvilende på instrumentbrættet.

Hotellet lå ud til en sø. En stentrappe førte op til de enkelte etager. Jeg kunne se solen gå ned fra min seng. Jeg læste i lyset fra en lille lampe. Jeg kunne godt lide Caroline Quinn og Gilbert Cespron samt serien "Seks kammerater".

Vi havde allerede været på ferie i byen. Jeg var engang blevet fotograferet nede ved søen. Jeg stod med en dukke i favnen, et bånd om håret, en halskæde med plasticperler i forskellige farver. Jeg kunne huske min dukkes navn, kjolen, endda fornemmelsen af stropperne mod skuldrene. Min far havde været der og besøge os. Vi havde cyklet på vandcykel ude på søen. Det kunne jeg ikke huske.

Han kom på besøg om lørdagen. Vi gik tur i en park. Han brugte udtrykket *satt grün* om det skarpe lys, der faldt på det grønne græs, og forklarede, at *Ich bin satt betød "jeg er mæt"* på tysk. Hans ansigt lyste op ved tanken om forbindelsen mellem ordene og græssets farve. Det var præcis dét. Mættet grøn. Han ledte efter et tilsvarende udtryk på fransk. Han fortalte en vittighed: En mand beklager sig over det tyske sprogs dårlige omdømme, dét at det skulle være hårdt og hakkende i forhold til det blide og harmoniske franske. For at vise, at det slet ikke forholder sig sådan, siger manden i et syngende toneleje *"Die Vögel singen in den Wäldern"*, og så med guttural stemme *"LeSSoiSSeaux chanttent ddans la foRRêT"*. Jeg grinede højt.

Lidt senere lå jeg på mit værelse og læste. Telefonen ringede.

- Din far skal af sted nu. Han har noget til dig. Må han komme forbi dit værelse?

Han rakte mig en plasticpose med en tysk ordbog og en tysk og en italiensk grammatik.

- ... Øhm, tak. Mange tak.

Han stod lidt væk, i modlys.

- Du er så anderledes end mine andre børn...

- Hvorfor?
  - Alt er så nemt med dig, og jeg føler, at jeg kan være mig selv. Loulou er charmerende...
  - Loulou?
  - Ja, Louise, alle kalder hende Loulou, hun er vidunderlig, og Antoine er en lille og meget sød dreng. Men de stiller aldrig nogle spørgsmål, for eksempel.
  - Men de er heldige, at de får lov til at bo hos dig, synes jeg, det ville jeg også gerne. Jeg er stolt af at have en far som dig, faktisk. Jeg kunne ikke have drømt om nogen bedre.
  - Det er også noget ganske særligt for mig at møde dig, Christine.
- Han så mig i øjnene. Han tog et skridt frem og kyssede mig på munden.
- Ordet incest dukkede øjeblikkeligt op i mit hoved. Det fik ord i form af denne tanke:
- Hov, sker det for mig, det dér?

[...]